

Forten Lunette en Redoute gerestaureerd

Op deze luchtfoto van de Redoute is goed te zien waar het fort vroeger heeft gelegen.

De voormalige poort van fort Redoute. Het bouwwerk diende als voorbeeld bij de restauratie van de Schans.

Plattegrond van de Lunette uit oktober 1812.

Fort Lunette in de jaren dertig. De mannen die op de foto op de wal lopen, treffen vermoedelijk voorbereidingen voor het afgraven van de aarde, ten behoeve van de dijkhverhoging.

De forten Redoute en Lunette stamden uit 1811. Napoleon liet ze bouwen ter verdediging van De Schans, de stelling die dateert in 1572 en op last van Willem de Zwijger was opgericht en door Napoleon versterkt. De twee bijforten bouwde Napoleon vanuit de redenering dat de Engelsen waarmee hij in oorlog was de tactiek hadden om de stellingen van de Fransen niet over zee, maar over land aan te vallen. Fort Lunette, gelegen tussen de Schans en Oudeschild, bestond uit een aarden wal, met een open achterzijde in de vorm van een pijl of maan (Lunette stamt af van la lune). Het geheel werd omgeven door een gracht en was aan de landzijde te betreden via een eenvoudige brug. Op het fort heeft volgens NM een houten barak gestaan en het bood plaats aan drie plateau's voor kanonnen.

Foto die de afbraak van fort Redoute illustreert. De vrouw rechts is Maria Zebertz, de personen naast haar vermoedelijk familie. De poort is grotendeels afgebroken.

Aan de westkant van De Schans, langs het Waterwegje, lag fort Redoute. Dit was een eenvoudig rechthoekig en gesloten veldwerk, met daaromheen een gracht. De vier hoeken van het fort waren voorzien van 'opritten',

bestemd voor kanonnen. Aan de dijkzijde was een brug en via een poort met S-vormige wanden kon men naar binnen. Deze S-vorm moest voorkomen dat de vijand van buitenaf de binnenplaats kon beschieten. Volgens

NM moet ook hier een houten soldatenbarak hebben gestaan. De forten hebben nog lang deel uitgemaakt van de stelling Den Helder en bij de inpoldering van de PH-polder heeft men de dijk op last van het Ministerie van Oorlog een stukje landwaarts laten afbuigen. Hierdoor is nadien het polderdij Ceres ontstaan. In de negentiende eeuw raakten de forten in verval, mede als gevolg van de neerwaartse spiraal waarin Texel belandde, die onder meer samenhang met de ingebruikname van het Noord-Hollands Kanaal in 1924. In 1922 zijn de forten formeel opgeheven als vestingwerken. Een jaar eerder werden ze al op een voorlopige monumen-

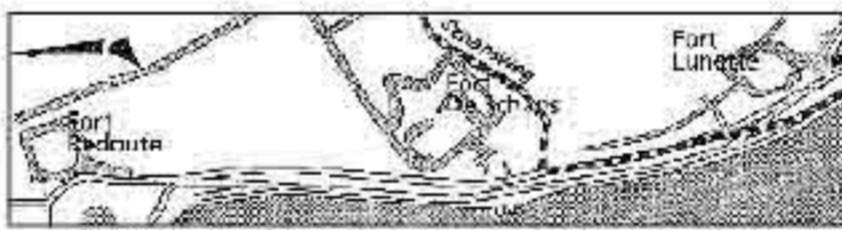
deel hiervoor ligt nog in depot bij De Schans, wat overblijven bij de restauratie. En ook door natuurontwikkeling op verschillende terreinen elders op het eiland, kon regelmatig grond vrij. Boot: 'Door deze grond naar de bijforten te transporteren sla je twee vliegen in één klap. Natuurontwikkeling draagt bij tot het herstel van de forten Redoute en Lunette.'

Toekomstwaarde

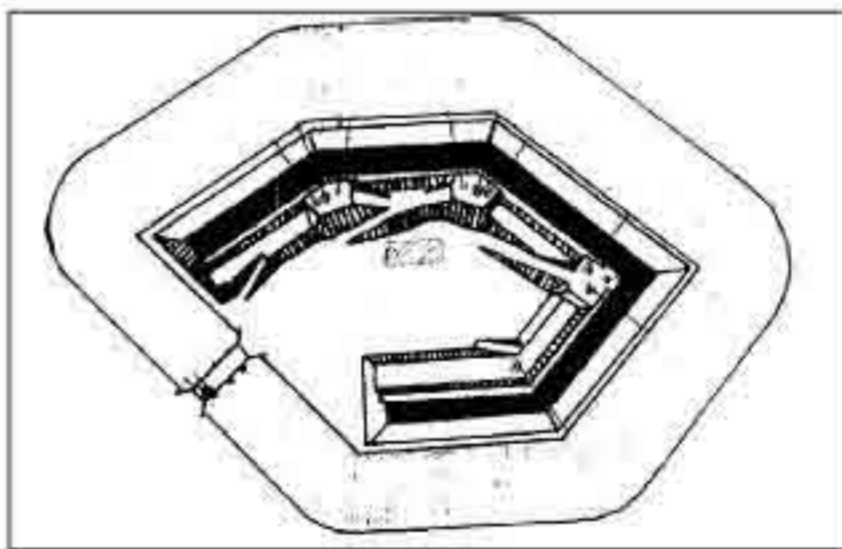
Het staat nog niet vast in hoeverre de forten geheel in oude luister worden hersteld. Het is onwaarschijnlijk dat de stenen poort van de Redoute terugkeert, al zit de voeting naar verluidt nog in de grond. En onzeker is nog of de aarden wallen worden opgebouwd tot de oorspronkelijke hoogte van een meter of vijf, zes. Het terugbrengen van het profiel, de massa in het landschap, is een eerste stap. Het ziet er naar uit dat de twee forten verschillende functies krijgen. Bij de Redoute, dat NM ziet als een soort versterkt monument in het open landschap, ligt de nadruk op de natuur. Boot: 'Naast de cultuurhistorische waarde van de forten moet de natuurwaarde niet worden onderschat. Ze liggen in

een overgangzone waar zout kwelwater van de zee zoet water van de Hogeberg ontmoet. Naast droge en natte delen kenmerkt het gebied zich ook door voedselrijke en -arme gebieden. Hierdoor is een rijke variatie aan planten en dieren ontstaan.' NM ziet de Redoute als een 'refugium', een eiland van rust voor bijzondere planten, vogels, kleine zoogdieren en insecten. Een 'natuurschatkist' die alleen onder begeleiding en op afspraak kan worden betreden. Heel anders zijn de bedoelingen met de Lunette aan de staart van het stadje Oudeschild en vlakbij het Skillepaadje naar Brakenstein. Boot: 'Lunette zou prima in een rondwandeling kunnen worden opgenomen.'

De plannen zijn volop in de maak en NM wil de werkzaamheden zo snel mogelijk starten.

Kaartje, met daarop de ligging van de forten en de wandelroute.

Voorbeeld van hoe fort Redoute er uit kan gaan zien na de restauratie.

Beeld van de afgraving van fort Redoute. Op de voorgrond de wagons, waarmee de grond naar de dijk werd afgevoerd. (Foto archief Historische Vereniging)

Eiland is veranderd, maar nog altijd 'wunderschön'

Texel is het helemaal voor Karl-Heinz (81) en Rosemarie (79) Grimbach uit het Duitse stadje Waxweiler. Al vijftig maal bezochten ze het eiland, voor het eerst in 1962. Voor hun gouden jubileum eerde de VVV hen met een oorkonde en knuffelechaap. Tot verrassing van het echtpaar komt ook de krant weer langs. 'Texel is wel flink veranderd, maar nog steeds heel mooi!', klinkt het enthousiast.

de Vakantiekant en op de borden bij de Texelse natuurgebieden. En ook bij de Georgische begraafplaats; dat is toch een zeer interessante geschiedenis.' Waarvan acte.

Eerste keer

Dit keer zijn ze drie weken op Texel. 'De laatste jaren steeds in september. We hadden geluk, want het was telkens heerlijk weer. En och, op Texel regent het nooit drie weken achter elkaar.' De eerste keer kunnen ze zich nog levendig voor de geest halen. Een collega, die in De Koog had gekampeerd, had ze getipt. Het jonge stel mocht zijn tent lenen en belandde op camping Kogerstrand. 'In de duinen, ik heb geen oog dicht gedaan. Nee, niet vanwege de konijntjes...', vertelt mevrouw Grimbach. Toch beviel het goed: Texel bleek inderdaad 'wunderschön' en vanaf Waxweiler, gelegen in het hart van de Duitse Eifel, was het slechts 440 kilometer rijden. Nog altijd rijdt de heer Grimbach zelf, met een vaste tussenstop ter hoogte van Utrecht. Na dat eerste jaar verbleven ze - in de loop der jaren met drie kinderen - op Dekkerakooij, aan het Mienterglopp bij de familie Van der Werf en Frits Agter (was hij niet de burge-

meester van De Koog?) en op Landal Greenparcs bij De Cocksdorp. Vijf jaar geleden kwamen ze voor het eerst op Slufterhoek. Het beviel meteen goed: 'Het is lekker rustig op het park en het huisje is ordelijk ingericht.' Hun twee dochters, die Texel eveneens al lang kennen, hebben er al gelogd.

Gezonde lucht

Wat is er zo leuk aan Texel? 'Het klimaat, de wind en de zee. We lopen graag over het strand, gezonde lucht opsnuiven. De heuvels thuis zijn ook mooi, maar dit is toch anders. We worden een dagje ouder, maar vijf kilometer wandelen lukt nog wel.' Volgens een familielid van het echtpaar, die de VVV had benaderd, 'is die Insel Texel der Familie Grimbach fast zur zweiten Heimat geworden'. Inderdaad kennen ze inmiddels vele plekken, alle dorpen zijn bezocht. 'Elk jaar hebben we een nieuwe kaart nodig.' Het bewijs ligt op tafel: een recente kaart van Texel vol aantekeningen met pen en stift. Elke dag wordt genoteerd: waar ze hebben gewandeld, de afstand en de tijd. Deze Gröndlichheit is niet zo vreemd, want vroeger werkte de heer Grimbach in de Luftbildvermessung: luchtfoto's maken ten behoeve van de

Karl-Heinz en Rosemarie Grimbach verkennen hun favoriete eiland grondig. 'Elk jaar hebben we een nieuwe kaart nodig.'

ruilverkaveling. Sinds 1962 hebben ze het eiland flink zien veranderen. 'De toeristische ontwikkeling begon toen net, de veerboot kwam nog aan in Oudeschild en was stukken kleiner. Bij de Slufter stond al een kleine kioek waar je ijs kon kopen.

Toch is het eiland prachtig gebleven. Zo lang het gaat, blijven we komen. En als we zelf niet meer kunnen rijden, vragen we de kinderen ons willen brengen en halen.'

Tekst en foto
Hp Text / Frans Hopman

Kerkdiensten

Zondag 28 september 2008
PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND: Hervormde gemeente Den Burg: 9.30 u. ds. J. Glazema, gezamenlijke dienst.
 Gereformeerde kerk Den Burg: 9.30 u. gezamenlijke dienst in hervormde kerk, ds. J. Glazema.
 Hervormde gemeente Waal, Koog, Den Hoorn:
 De Waal: 10.00 u. ds. K.F. Klaassen.
PROTESTANTSE WADDENGEMEENTE TEXEL:
 Oosterend: 9.30 u. ds. C. der Nederlanden; 19.00 u. ds. P.C. Barnard, vesper.
 De Cocksdorp: 11.00 u. ds. P.C. Barnard.
 Oudeschild: 11.00 u. ds. C. der Nederlanden.
GEREFORMEERDE GEMEENTE:
 In kerksgebouw Schoolstraat, Oosterend: 10.00 u. en 16.00 u. leesdienst.
DOOPSGEZINDE GEMEENTE:

Kogerstraat, Den Burg: 10.00 u. z. H. Wouwenaar.
BAPTISTENGEMEENTE:
 Julianastraat, Den Burg: 10.00 u. ds. H.A. Wesseling.
ROOMS-KATHOLIEKE KERK:
 Den Burg: 10.45 u. herenkoor, woordcommunie/lering parochianen
 Oudeschild: 10.00 u. viering van woord en gebod, ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de Tulibouw van de familie Maas, woord-communicatie/lering parochianen.
 De Cocksdorp:
JEHOVAH'S GETUIGEN:
 Noordwester 3, Den Burg: Openbare lezing, 10.30 u.; 'Geen deel van de wereld' - in navolging van Christus; Wachttorestudie, 11.20 u.; Je weet niet waar het succes zal hebben.

Hulpverlening

Artsen:
 Voor spoedeisende medische hulp in het weekend, op zon- en feestdagen en van maandag tot en met vrijdag van 17.00 tot 08.00 uur: Centrale Huisartsen Post, tel. 321143.
Tandartsen: Voor spoedeisende tandheelkundige hulp is via één van de volgende telefoonnummers informatie te krijgen over het pijnspreekuur op zaterdag, zon- en feestdagen. Tevens wordt het ongevalnummer vermeld. 319086; 314727; 314669; 312270 of 322006.
Verloskundigenpraktijk: Waalderstraat 53A, Den Burg. Dag en nacht bereikbaar via tel. 319090 of 06-51404872.
GEZONDHEIDSZORG:
 * Gemini Ziekenhuis, tel. 0223-696069, www.gemini-ziekenhuis.nl; bezoeken dagelijks van 16.00 tot 19.30 uur.
 * Thuiszorg: Omring Thuiszorg Kop van Noord-Holland. Voor alle hulp, zorg en informatie, ook voor het berekenen

van de eigen bijdrage: op werkdagen, 's avonds en tijdens het weekend: Meldpunt Thuiszorg 0223-650222. Voor hulp bij het huishouden: Omring Thuiszorg, Schoonoordsingel 44, Den Burg, tel. 321451.
 - Omring Jeugdgezondheidszorg: Schoonoordsingel 44, Den Burg, tel. 0900-4696549. Telefonisch spreekuur elke werkdag van 9.00 tot 17.00 u. Voor vragen over ontwikkeling, voeding, opvoeding en verzorging.
 - Omring Thuiszorgwinkel: Schoonoordsingel 44, Den Burg, tel. 314687. Geopend elke werkdag tussen 13.00-14.00 u.
 - Omring dñst: voor afspraken elke werkdag van 8.30-17.00 u., tel. 0223-650222.
 * Indicatie: indicatie voor thuiszorg en voor opname in verpleeg- en verzorgingshuis: Centrum indicatiestelling Zorg. Opvragen via tel. 0229-206855. Opname op advies van huisarts of specialist.
 * Mondhygiënist: Natasja Bottema, tel. 320104.

Medische zorg

OVERIGE HULPVERLENING:
 * Brand/Ambulance: Bij brand en voor spoedeisend ambulancevervoer bellen: 1-1-2. Of bel de Meldkamer Noordholland-noord: 072-5644444.
 * Politie: Keesomlaan 4a, Den Burg. Het bureau is op maandag en vrijdag geopend van 9.00 tot 18.00 uur en op woensdag van 13.00 tot 17.00 uur. Telefoon: 0900-8944. In spoedeisende gevallen: 112.
 * Gevonden munitie: Bel de politie, tel. 0900-8944.
 * Vermiste en gevonden huisdieren: Dierenpensioen Texel, Slufterweg 216, De Cocksdorp, tel. 3114177, www.dierenpensioen.nl
 * Dierenartspraktijk: Keesomlaan 11, Den Burg, tel. 312527.
 * Verslavingsproblemen: Voor hulp bij problemen met alcohol, drugs of andere verslavingen: bel tijdens kantooruren 319413 (De Nieuwe Skuur), Anonieme Alcoholisten: dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur in Den Helder, tel. 0223-642189 (vra-

gen naar Rijn).
 * Verslavingszorg: Brijder Verslavingszorg Texel, Tubantia, Ponthweg 133, De Koog. Voor inlichtingen, advies, consultatie en preventie, tel. 0223-620641 of 06-30215211; peter.molenaar@brijder.nl.
 * Psychologenpraktijk: M. Spijkers en Y. Othof, Ruitjaan 88, 1796 AZ De Koog, tel. 317566.
 * Stichting Welzijn Ouderen Texel: Warme maaltijdvoorziening, alarmring, huishoudelijke dienst, verstandelidst. Spreekuur van 9.00 tot 10.00 u. en van 14.00 tot 16.00 u., De Buureton, Beatrikelaan 43, Den Burg, tel. 312696.
 * Alzheimer café: elke laatste dinsdag van de maand van 19.15 tot 9.30 uur in De Buureton, Beatrikelaan 43, Den Burg.
 * Kustwacht: Voor meldingen van schepen en zwerfwerpen in noot: tel. 316270.
 * Chemicaliën op het strand: Bel de brandweer, 072-5644444.
 * Huiselijk geweld: Safehouse Texel, crisisopvang huiselijk geweld, tel. 0222-321001, dag en nacht bereikbaar. Advies- en steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland, tel. 0900-2945566 (0,10/minuut), www.huiselijkgeweldkopvannoordholland.nl.

oud Papier

Iedere zaterdag heeft Scouting Texel oud papier op in Den Burg. Men wordt verzocht dit vóór 10.00 uur aan de straat te zetten op de verzamelplaatsen van afvalcontainers, in niet te grote bundels of een kartonnen doos (geen plastic zak). Gelieve er op toe te zien dat het papier niet gedurende lange tijd in de regen staat. De papierwagen komt in de volgende straten: 6. Skuyscoog, Korfbacck, Vuurbacck, Verleet, Duykerdam, Middelton, Buidengors.

Werk aan de weg

Van 29 september tot 5 oktober zijn de volgende straten en wegen in verband met werkzaamheden afgesloten: Den Burg: Boogdorp. Den Hoorn: Kif (Kif 12 en Kif 23 bereikbaar via Rommelpot)

TEXELSE COURANT

Uitgever van: **medie bureau LANGEVELD**
 Verschijnt op dinsdag en vrijdag
 Warmoesstraat 45 • 1791 CN Den Burg
 Postbus 11 • 1790 AA Den Burg
 Telefoon: 0222-36 26 20
 Telefax: 0222-32 30 00
 E-mail: redactie@texelsecourant.nl
 Gerard Timmerman (hoofdredacteur)
 Joop Rommets
 Jeroen van Hattum
 Harry de Graaf
 Mieke Smeid
 Buiten werkdag:
 Gerard Timmerman
 Telefoon: 31 46 87 of 06-22 14 02 75
Advertenties en abonnementen:
 Spinnboon 6 • 1791 NC Den Burg
 Telefoon: 0222-36 26 00
 Telefax: 0222-31 41 11
 E-mail: info@ten.nl
 Op al onze advertenties worden de werkdagen daartoe zij van toepassing de Dagen voor het Adviesbureau van de Stichting ROK, gewestigd te Arnhem, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel en Patented in Arnhem onder nummer 41199590. Een voorbeeld van de Regelen voor het Adviesbureau wordt op uw verzoek toegezonden.
Abonnementenprijs 2008:
 Per half jaar € 37,95 € 36,25 (automatisch)
 Per jaar € 74,10 € 71,75 (automatisch)
 Bij verzending naar het buitenland zijn postkosten verschuldigd.
 Beëindiging abonnement:
 Uitsluitend schriftelijk en 4 weken voor afloop van de abonnementsperiode.
 Nabeestelling foto's:
 www.beeldbanktexel.nl

Radio Texel 106.1

Vrijdag:
 18.00 u. Radio Texel actueel (nieuwe)
 19.00 u. Wilde vaart (herhaling)
 20.00 u. Radio Noordholland
 Zaterdag:
 18.00 u. Wegdromen met een boek
 17.00 u. Pistelepote (kinderprogramma)
 18.00 u. Muziek met Marco
 19.00 u. Radio Noordholland
 Zondag:
 9.00 u. Klassiek op zondag
 10.00 u. Kerkdiensten vanuit doopgezinde gemeente Den Burg
 11.00 u. Vlaamse (muziek en potjie)
 12.00 u. Natuurwijzer
 13.00 u. Halve marathon. Rechtstreekse verslag van dit sportevenement. Met uitzending, achtergrond en interviews.
 18.00 u. Radio Noordholland
 Kerkdiensten De Lichtboei:
 9.30 u. Hervormde kerk Den Burg
 10.45 u. Rooms-katholieke kerk Den Burg
 Maandag:
 18.00 u. Symphonica (klassiek)
 19.00 u. Wegdromen met een boek (herhaling van zaterdag)
 20.00 u. Radio Noordholland
 Dinsdag:
 18.00 u. Radio Texel actueel (nieuwe)
 19.00 u. De keuze van...
 20.00 u. Radio Noordholland
 Woensdag:
 17.00 u. Even bijpraten met... (herhaling)
 18.00 u. Onder de toren (geestelijk programma, met vanaf 19.00 uur verzoekplaten)
 20.00 u. Radio Noordholland
 Donderdag:
 18.00 u. Country time (muziek)
 19.00 u. Leitmotiv: een programma over thema's
 20.00 u. Radio Noordholland

Voor meer informatie over medische zorg, hulpverlening, kerk en andere eilandzaken zie www.texelsecourant.nl, rubriek Om te Onthouden